

Dosarul nr. 2rac-198/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. L. Bagrin)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secieru, I. Cotruță, V. Mihaila)

DECIZIE

28 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Gherafam”, în proces de insolvabilitate, Nicolae Bostan

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Muntean-Confinis” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Gherafam”, în proces de insolvabilitate cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 23 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Gherafam”, în proces de insolvabilitate și menținută hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și încheierile din 25 iunie 2019 și din 3 decembrie 2019 ale Judecătoriei Chișinău sediul Centru

constată:

La 20 februarie 2019, SRL „Muntean-Confinis” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Gherafam”, în proces de insolvabilitate cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 21 martie 2009, între SRL „Muntean-Confinis” și SRL „Gherafam” a fost încheiat contractul de antrepriză nr. 05, prin care SRL „Muntean-Confinis” s-a obligat să execute lucrările de construcție capitală a obiectivului „Centrul comercial cu oficii de pe str. A. Mateevici”, iar beneficiarul SRL „Gherafam” s-a obligat să recepționeze lucrarea executată și să achite costul acesteia.

La 5 iunie 2012, între părțile litigante a fost încheiat acordul adițional la contractul de antrepriză, potrivit căruia SRL „Gherafam” a acumulat o datorie față

de creditorul SRL „Muntean-Confinis” în sumă de 443 161,14 de lei, fapt confirmat prin actul de verificare contabilă semnat de ambele părți.

A relatat că la 31 decembrie 2014, părțile au efectuat o verificare reciprocă urmare a căreia s-a constatat că SRL „Gherafam” a acumulat o datorie față de creditorul SRL „Muntean-Confinis” în sumă de 393 161,14 de lei.

La 29 decembrie 2017, părțile au efectuat o verificare reciprocă suplimentară, potrivit căreia SRL „Gherafam” a acumulat o datorie față de creditorul SRL „Muntean-Confinis” în sumă de 388 354,14 de lei.

A menționat că prin hotărârea din 19 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost intentat procesul de insolvență față de SRL „Gherafam”, fiind stabilit termenul-limită de înaintare a creanțelor până la data de 28 mai 2018.

Prin notificarea nr. 126 din 20 aprilie 2018, administratorului insolvenței al SRL „Gherafam”, Nicolae Bostan a informat SRL „Muntean-Confinis” despre dreptul său de a înainta în instanța de insolvență cererea de validare a creanțelor, reieșind din faptul că în privința debitorului a fost intentată procedura de insolvență.

Astfel, prin cererea depusă în adresa instanței de insolvență, la 16 mai 2018, SRL „Muntean-Confinis” a solicitat validarea creanțelor.

Prin notificarea administratorului insolvenței din 8 iunie 2018, a fost informată că tabelul definitiv al creanțelor SRL „Gherafam” a fost încheiat.

Prin încheierea din 12 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă cererea cu privire la validarea creanțelor.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 3 din Legea taxei de stat, art. 83, 84, 166, 167 CPC, art. 512, 572, 946 Cod civil.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul SRL „Gherafam” în beneficiul SRL „Muntean-Confinis” a datoriei în sumă de 388 354,14 de lei, a taxei de stat în sumă de 11 650,62 de lei și a cheltuielilor de judecată pentru prestarea serviciilor juridice.

Prin încheierea protocolară din 25 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respins demersul SRL „Gherafam”, în proces de insolvență cu privire la încetarea procesului.

Prin încheierea protocolară din 3 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă ca nefondată cererea de invocare a excepției de tardivitate depusă de SRL „Gherafam”, în proces de insolvență.

Prin hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă acțiunea.

A fost încasată din contul SRL „Gherafam”, în proces de insolvență în beneficiul SRL „Muntean-Confinis” datoria în mărime de 388 354 de lei, suma de 11 650,62 de lei cu titlu de taxă de stat și suma de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin decizia din 23 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de lichidatorul SRL „Gherafam”, în proces de insolvență și menținută hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru și încheierile din 25 iunie 2019 și din 3 decembrie 2019 ale Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

La 10 august 2020, lichidatorul SRL „Gherafam”, în proces de insolabilitate, Nicolae Bostan a declarat recurs împotriva deciziei din 23 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel, a hotărârii primei instanțe și a încheierilor din 25 iunie 2019 și din 3 decembrie 2019 ale primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de încetare a procesului în condițiile art. 265 CPC și/sau emiterea unei decizii de respingere a acțiunii ca fiind tardivă, precum și încasarea cheltuielilor de judecată din contul intimitei.

În motivarea recursului, cu referire la încheierea protocolară din 25 iunie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, prin care a fost respinsă cererea SRL „Gherafam”, în proces de insolabilitate privind încetarea procesului, a invocat că prima instanță a încălcat ordinea procedurală la emiterea încheierii, deoarece SRL „Gherafam” a fost lipsită de posibilitatea de a înainta o cerere cu privire la încetarea procesului, în care să indice amănunțit și detaliat temeiurile pentru care procesul urma a fi încetat, or demersul înaintat la 29 mai 2019 cu privire la imposibilitatea medierii a fost înaintat cu titlu de refuz la mediere, neavând calitate de cerere și nefiind solicitată în conținutul acestuia încetarea procesului, însă instanța l-a interpretat ca o cerere de încetare a procesului, astfel, asupra încetării procesului părțile nici nu au fost audiate.

Această încheiere protocolară a fost pronunțată în cadrul ședinței preconizată și stabilită pentru medierea judiciară cu încălcarea prevederilor art. 182² și art. 182⁵ CPC.

Reieșind din prevederile 182⁵ alin. (2) CPC, a menționat că prima instanță urma să emită o încheiere cu privire la încetarea procedurii de mediere, să înceapă procedura contencioasă și ulterior, să ofere părților posibilitatea de a înainta careva cereri și demersuri.

A comunicat că prin încheierea din 12 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă cererea de repunere în termen, contestația înaintată de către SRL „Muntean-Confinis” a fost declarată tardivă și restituită fără examinare, iar prin încheierea din 28 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit recursul declarat de SRL „Muntean-Confinis” din motiv că a fost depus în afara termenului legal, iar recurentul nu a solicitat repunerea în termen.

Astfel, atât prima instanță, cât și instanța de apel au trecut cu vederea că pe marginea aceluiasi obiect bazat pe aceleași temeiuri ale SRL „Muntean-Confinis” există o hotărâre rămasă definitivă și irevocabilă în cadrul procesului de insolabilitate, ceea ce a dus la emiterea unei hotărâri neîntemeiate.

Instanța de apel nu a luat în calcul prevederile art. 141 alin. (1) din Legea insolabilității, or cererea de admitere a creanței având statutul unei cereri de chemare în judecată produce aceleași efecte având același statut, iar faptul că instanța de insolabilitate asupra cererilor de admitere se expune sub forma unor încheieri, dar nu hotărâri, nu poate sta la baza respingerii cererii de încetare a procesului, aceasta fiind specificul procesului de insolabilitate ca instanța să emită încheieri asupra cererilor/contestațiilor etc.

Prin urmare, instanțele de judecată ierarhic inferioare au interpretat eronat prevederile art. 265 lit. b) CPC.

A remarcat că la 31 decembrie 2017, organele de conducere ale debitorului SRL „Gherafam”, administratorul statutar, Iurie Gherastovschi și SRL „Muntean-Confinis” au semnat un act de verificare a decontărilor reciproce, fără ca acest act să fie autorizat de administratorul provizoriu Nicolae Bostan, astfel fiind încălcate măsurile de asigurare instituite de instanța de insolvență, prin încheierea nr. 2i-346/17 din 20 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău.

Prin urmare, semnarea de către administratorul statutar al SRL „Gherafam”, în proces de insolvență a actului privind decontările reciproce din 31 decembrie 2017, contravine prevederilor Legii insolvenței, a încheierii privind admiterea spre examinare a cererii introductive, a măsurilor asigurătorii aplicate de către instanța de insolvență și în principiu contravine scopului și esenței perioadei de observație care a fost instituită asupra debitorului prin încheierea din 20 aprilie 2017.

A reiterat că pretinsa datorie solicitată de către SRL „Muntean-Confinis” parvine din contractul de antrepriză din 21 martie 2009 și acordul adițional din 5 iunie 2012.

Potrivit acordului adițional din 5 iunie 2012, debitorul SRL „Gherafam” urma să achite în mod benevol datoria față de SRL „Muntean-Confinis” începând cu data de 5 iulie 2012 în decurs de 30 zile calendaristice.

A evidențiat că la situația din 31 decembrie 2017, acțiunea și dreptul creditorului de a solicita datoria era prescris, iar debitorul SRL „Gherafam” nu era în drept să semneze actul de verificare a decontărilor reciproce fără acordul prealabil al administratorului provizoriu, Nicolae Bostan.

Actul de verificare a decontărilor reciproce din 31 decembrie 2017 este unul nul, deoarece contravine prevederilor legale și măsurilor de asigurare instituite de către instanța de insolvență și respectiv, nu putea servi drept temei de a respinge cererea privind excepția de tardivitate invocată de către SRL „Gherafam”.

Așadar, instanțele de judecată ierarhic inferioare, prin emiterea și menținerea încheierii din 3 decembrie 2019, prin care a fost respinsă cererea privind excepția de tardivitate, au încălcat prevederile art. 23 alin. (1), 24 alin. (2) lit. a) și lit. d), art. 25 alin. (1) din Legea insolvenței.

La emiterea deciziei recurate, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile și măsurile indicate în încheierea din 20 aprilie 2017 privind admiterea spre examinare a cererii introductive, prin care au fost instituite toate aceste măsuri de asigurare.

La fel, instanța de apel a aplicat art. 277 Cod civil, care la caz nu putea fi aplicat, deoarece actul de compensare semnat la 29 decembrie 2017 este unul viciat, semnat cu rea-credință de o persoană care nu era în mod unilateral (fără acordul administratorului provizoriu) să semneze un astfel de act și respectiv, este nul de drept.

La 10 septembrie 2020, SRL „Muntean-Confinis”, reprezentată de avocatul Nicolae Costin a depus referință la recursul declarat de lichidatorul

SRL „Gherafam”, în proces de insolvabilitate, Nicolae Bostan, solicitând respingerea recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 10 august 2020 împotriva deciziei din 23 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum rezultă din materialele cauzei, SRL „Muntean-Confinis” înaintând acțiunea în judecată împotriva SRL „Gherafam”, în proces de insolvabilitate, a solicitat încasarea din contul SRL „Gherafam” în beneficiul SRL „Muntean-Confinis” a datoriei în sumă de 388 354,14 de lei, a taxei de stat în sumă de 11 650,62 de lei și a cheltuielilor de judecată pentru prestarea serviciilor juridice.

Prin încheierea protocolară din 25 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respins demersul SRL „Gherafam”, în proces de insolvabilitate cu privire la încetarea procesului.

Prin încheierea protocolară din 3 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă ca nefondată cererea de invocare a excepției de tardivitate depusă de SRL „Gherafam”, în proces de insolvabilitate.

Iar prin hotărârea din 23 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prima instanță a admis acțiunea și a încasat din contul SRL „Gherafam”, în proces de insolvabilitate în beneficiul SRL „Muntean-Confinis” datoria în mărime de 388 354 de lei, suma de 11 650,62 de lei cu titlu de taxă de stat și suma de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Judecând apelul declarat de către lichidatorul SRL „Gherafam”, în proces de insolvabilitate, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe și încheierile din 25 iunie 2019 și din 3 decembrie 2019 ale Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

Verificând legalitatea deciziei contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, instanța de recurs constată că soluția a fost dată de către instanța de apel fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei și fără determinarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În susținerea acestei concluzii se vor reține prevederile art. 130 alin. (1) și (2) CPC, care stipulează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Niciun fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Potrivit art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi legale, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

Astfel, se constată că instanța de apel, ajungând la temeinicia hotărârii primei instanțe, a reținut în linii generale că prin Actul de compensare încheiat la data de 29 decembrie 2017 între SRL „Gherafam” și SRL „Muntean-Confinis”, părțile au convenit cu privire la stingerea reciprocă a creanțelor în mărime de 4807 de lei, iar în rezultatul stingerii reciproce a obligației, soldul va fi de 388 354,14 de lei în folosul SRL „Muntean-Confinis”, fapt prin care SRL „Gherafam” a recunoscut datoria înregistrată față de SRL „Muntean-Confinis”.

Ajungând la o astfel de concluzie și constatând că cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Muntean-Confinis” împotriva SRL „Gherafam” cu privire la încasarea datoriei la data de 20 februarie 2019 este în interiorul termenului de prescripție, care a început să curgă de la data săvârșirii de către debitor a acțiunilor din care rezultă că recunoaște datoria, instanța de apel au trecut cu vederea și nu a supus verificării împuternicirile administratorului debitorului SRL „Gherafam” Iurie Gherastovschi, de a semna Actul de compensare din 29 decembrie 2017 între SRL „Gherafam” și SRL „Muntean-Confinis”.

Or, verificarea acestei împrejurări devine inevitabilă în situația în care prin încheierea din 20 aprilie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă spre examinare cererea introductivă înaintată de creditorul ÎCS „Prime Capital” SRL privind intentarea procesului de insolvență față de debitorul SRL „Gherafam”, instituită perioada de observație asupra debitorului

SRL „Gherafam”, iar în scopul prevenirii modificării stării bunurilor debitorului SRL „Gherafam” în perioada derulării procesului de insolvență au fost dispuse aplicarea măsurilor de asigurare dintre care și numirea în calitate de administrator provizoriu Nicolae Bostan, deținătorul autorizației eliberate de Ministerul Justiției al RM nr. 19 din 14 ianuarie 2015 și dispuse ca deciziile privind gestionarea patrimoniului să fie luate *doar cu acordul prealabil al administratorului provizoriu* (f. d. 179 vol. I).

În același timp, se constată că întemeindu-și soluția de admitere a acțiunii SRL „Muntean-Confinis”, în baza Actului de verificare a decontărilor reciproce încheiat la 31 decembrie 2017 între SRL „Gherafam” și SRL „Muntean-Confinis”, instanța de apel a lăsat fără apreciere și invocările lichidatorului SRL „Gherafam”, Nicolae Bostan, din cererea de apel, precum că la data de 31 decembrie 2017, organele de conducere ale debitorului SRL „Gherafam”, administratorul statutar Iurie Gherastovschi și SRL „Muntean-Confinis” au semnat un act de verificare a decontărilor reciproce, fără ca acest act să fie autorizat de administratorul provizoriu al SRL „Gherafam”, Nicolae Bostan (f. d. 177 vol. I).

Elucidarea acestor aspecte este cu atât mai importantă, cu cât lichidatorul SRL „Gherafam”, Nicolae Bostan, atât în cadrul primei instanțe, cât și în instanța de apel, a susținut că la situația din 31 decembrie 2017, dreptul creditorului de a solicita datoria era prescris, iar debitorul SRL „Gherafam” nu era în drept să semneze Actul de verificare a decontărilor reciproce fără acordul prealabil al administratorului provizoriu Nicolae Bostan, argumente care la fel, au fost lăsate fără examinare de către instanța de apel.

Astfel fiind, este evident că omiterea verificării aspectelor menționate de către instanța de apel, direct indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, aplicabile cazului.

Drept urmare, se stabilește că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte certitudinea adoptării soluției la care s-a ajuns, având o motivare superficială, fără a fi abordate toate aspectele importante în speță, respectiv instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În respectivul sens, se accentuează că prin neexpunerea de către instanță asupra tuturor argumentelor și probelor invocate, se constată nerespectarea la caz a standardelor unui proces echitabil garantate de art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care prezumă dreptul la o hotărâre motivată, instanța judecătorească fiind obligată a se expune asupra tuturor obiecțiilor invocate de către subiecți.

Prin urmare, din perspectiva celor expuse, este de observat că decizia instanței de apel nu se încadrează exigențelor art. 239 -241 CPC, în condițiile în care nu sunt analizate raporturile juridice dintre părți prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor din dosar, inclusiv asupra existenței abaterilor de la legalitate.

Pe când, motivarea hotărârii trebuie să fie clară, concisă și concretă în concordanță cu probele și actele de la dosar, ea constituind astfel o garanție pentru părțile din proces în fața eventualului arbitriu judecătoresc și, de altfel, singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar.

Față de toate aceste considerente, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

În consecință, analiza celorlalte critici formulate în recurs urmează a fi avute în vedere de către instanța de apel la rejudecarea cauzei.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „Gherafam”, în proces de insolvabilitate, Nicolae Bostan.

Se casează decizia din 23 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Muntean-Confinis” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Gherafam”, în proces de insolvabilitate cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu